

Sprawa C-78/20**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

14 lutego 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Słowacja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

26 listopada 2019 r.

Strony postępowania krajowego:

M.B.

i

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

Najvyšší súd**Slovenskej republiky**

[...]

POSTANOWIENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej) [...] w sprawie karnej przeciwko **M.B.** – osobie, której dotyczy wniosek – o zbrodnię zabójstwa określoną w § 75 austriackiego kodeksu karnego na posiedzeniu niejawnym przeprowadzonym w dniu 26 listopada 2019 r. w Bratysławie

p o s t a n o w i ł:

Na podstawie § 318 ust. 1 Trestný poriadok (kodeksu postępowania karnego) w związku z § 244 ust. 4 kodeksu postępowania karnego **zawiesić postępowanie** w sprawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 15 listopada 2017 r. przez prokuraturę w Grazu, Republika Austrii, numer akt [...], wobec obywatela Republiki Słowackiej **M.B.** i skierować do **Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosek o wydanie orzeczenia w trybie**

prejudycjalnym w przedmiocie wykładni art. 1 ust. 1, art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i art. 15 ust. 2 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (wydanie specjalne Dz.U. UE, rozdz. 19, tom 6), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. [Dz.U. L 81, 27.3.2009 (zwaną dalej „decyzją ramową”)].

Uzasadnienie

(1) Krajský súd v Trnave (sąd regionalny w Trnawie) postanowieniem z dnia 17 stycznia 2019 r., [...] w związku z postanowieniem korygującym z dnia 21 lutego 2019 r. wydanym pod tą samą sygnaturą akt, na podstawie § 22 ust. 1 zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (ustawy nr 154/2010 o europejskim nakazie aresztowania) ze zmianami (zwanej dalej „ustawą o ENA”) postanowił o wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania prokuratury w Grazu, Republika Austrii, z dnia 15 listopada 2017 r., [...], wydanego wobec M.B. dla celów karnego ścigania go za zbrodnię zabójstwa określoną w § 75 austriackiego kodeksu karnego w formie sprawstwa bezpośredniego [**Or. 2**] zgodnie z § 12 przypadek pierwszy austriackiego kodeksu karnego, którą miał popełnić w następujących okolicznościach faktycznych:

1) M.B. i M.D. świadomym i wspólnym działaniem jako sprawcy bezpośredni w dniu 14 lipca 2001 r. w gminie S. umyślnie zabili osobę nazywającą się G.V. w ten sposób, że zadali mu jedną ranę nożem w rdzeń kręgowy i jedną ranę postrzałową pistoletem w głowę.

2) W nieustalonym dokładnie czasie przed dniem 14 lipca 2001 r. L.B. zleciła M.B. i M.D. popełnienie czynu opisanego w pkt 1, w ten sposób, że zwróciła się do nich o to, aby zabili G.V.,

3) W nieustalonym dokładnie czasie przed dniem 14 lipca 2001 r. I.P. przyczynił się do popełnienia czynu opisanego w pkt 1 w ten sposób, że oddał do dyspozycji M.B. i M.D. pistolet, a także samochód, i opracował konkretny plan popełnienia czynu.

(2) Niezwłocznie po wydaniu tego postanowienia M.B. jako osoba, której dotyczy wniosek, wniósł na nie zażalenie za pośrednictwem obrońcy z wyboru. W jego przedstawionym uzupełniająco uzasadnieniu wnoszący zażalenie podnosi między innymi, że organy ścigania prowadzą nadal przeciwko niemu w Republice Austrii postępowanie karne, w którym czyn nie obejmuje motywu majątkowego, co odpowiada kwalifikacji prawnej przestępstwa zabójstwa określonego w § 219 ust. 1 kodeksu karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r., które jednak byłoby już przedawnione według ustawodawstwa Republiki Słowackiej. Wniesione zażalenie uzasadnia z tego powodu również tym, że występuje tu przyczyna obligatoryjnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie § 23 ust. 1 lit. d) ustawy o ENA, a mianowicie, że ściganie karne, w ramach którego wnioskuje się o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania,

jest przedawnione. W zakresie, w jakim sąd pierwszej instancji nie uwzględnił tego zarzutu, ponieważ uznał, że czyn nie może być kwalifikowany prawnie jako przestępstwo zabójstwa określone w § 219 ust. 1 kodeksu karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. (którego termin przedawnienia wynosi 10 lat), lecz jako przestępstwo zabójstwa określone w § 219 ust. 2 lit. h) kodeksu karnego obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r. (którego termin przedawnienia wynosi 20 lat), przy czym oparł się na piśmie prokuratury w Grazu z dnia 10 stycznia 2018 r., z którego wynika, że motywem czynu było zdobycie polisy ubezpieczeniowej na życie, a więc uznał, że istnieje motyw majątkowy, który uzasadnia tak zwane kwalifikowane znamiona czynu o dłuższym terminie przedawnienia, wnoszący zażalenie nie zgadza się z tym stanowiskiem sądu regionalnego. W tym względzie podnosi on między innymi, że samego uściślenia czynu (w drodze rozszerzenia o motyw majątkowy) dokonał prokurator prokuratury w Grazu, ale czynności tej nie zatwierdził sędzia sądu okręgowego z siedzibą w Grazu. Zdaniem skarżącego niedopuszczalne jest, aby zmiany kwalifikacji czynu dokonał prokurator bez „zaakceptowania” tej czynności również przez sędziego. Wychodzi on przy tym z założenia, że jeżeli ustawodawstwo krajowe wymaga, aby europejski nakaz aresztowania wydany [Or. 3] przez prokuratora został zatwierdzony również przez sąd austriacki, to jest to zdaniem skarżącego konieczne również dla uzupełnienia okoliczności faktycznej mającej decydujące znaczenie dla wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

(3) Na podstawie wspomnianego zażalenia wniesionego w odpowiednim terminie przez osobę, której dotyczy wniosek, badając prawidłowość stwierdzeń zawartych w zaskarżonym postanowieniu, zakwestionowanych przez wnoszącego zażalenie, oraz wcześniejsze postępowanie Najvyšší súd Slovenskej republiky (sąd najwyższy Republiki Słowackiej, zwany dalej „sądem najwyższym”) doszedł do następujących ustaleń.

(4) W dniu 15 listopada 2017 r. prokuratura w Grazu, Republika Austrii, wydała [...] europejski nakaz aresztowania wobec obywatela Republiki Słowackiej M.B. dla celów karnego ścigania go w związku z podejrzeniem zbrodni zabójstwa określonej w § 75 austriackiego kodeksu karnego, którą miał popełnić w formie sprawstwa bezpośredniego zgodnie z § 12 przypadek pierwszy austriackiego kodeksu karnego w ten sposób, że M.B. i M.D. świadomym i zamierzonym wspólnym działaniem jako bezpośredni sprawcy w dniu 14 lipca 2001 r. w gminie S. umyślnie zabili osobę nazywającą się G.V., zadając mu jedną ranę nożem w ramię kręgowy i jedną ranę postrzałową pistoletem w głowę. Ten europejski nakaz aresztowania został dopuszczony (zatwierdzony) z powodów w nim wskazanych postanowieniem sądu okręgowego do spraw karnych w Grazu z dnia 20 listopada 2017 r.

(5) Następnie, na podstawie wniosku prokuratury regionalnej w Trnawie z dnia 4 stycznia 2018 r. prokuratura w Grazu pismem z dnia 10 stycznia 2018 r. oświadczyła między innymi, że motywu popełnienia czynu można dopatrywać się w lukratywnej polisie ubezpieczeniowej, którą ofiara zabójstwa zawarła na rzecz

L.B., córki swojej byłej partnerki życiowej L.B. Według prokuratury w Grazu śledztwo wykazało, że L.B. była zleceniodawcą zabójstwa, do którego najęła M.B., dawnego przyjaciela swojej siostry, oraz M.D., którzy wspólnie dokonali zabójstwa i mieli za to dostać udział z polisy ubezpieczeniowej na życie.

(6) Zgodnie z § 3 lit. d), e), g) i k) ustawy o ENA do celów tej ustawy oznaczają: [d)] europejski nakaz aresztowania – decyzję wydaną przez organ sądowy państwa członkowskiego w celu zatrzymania i wydania osoby, której dotyczy wniosek, temu państwu członkowskiemu z innego państwa członkowskiego do celów ścigania karnego albo wykonania kary pozbawienia wolności, [e)] państwo wydające – państwo członkowskie, którego organ sądowy wydał europejski nakaz aresztowania, [g)] organ sądowy państwa wydającego – organ sądowy państwa członkowskiego, który jest uprawniony do wydania europejskiego nakazu aresztowania zgodnie z jego porządkiem prawnym, [k)] inne dokumenty – dokumenty wydane lub zażądane przez organ sądowy państwa wydającego lub przez organ sądowy wykonujący nakaz w postępowaniu w sprawie europejskiego nakazu aresztowania oprócz europejskiego nakazu aresztowania, **[Or. 4]** wniosku o dodatkową zgodę oraz wniosku o następne wydanie; za inne dokumenty nie uważa się dodatkowych informacji, które były przesłane albo zażądane przez organ sądowy państwa wydającego albo wykonujący nakaz organ sądowy w celu uzupełnienia obowiązkowych elementów europejskiego nakazu aresztowania.

Zgodnie z § 19 ust. 5 ustawy o ENA, jeśli informacje podane przez organ sądowy państwa wydającego w europejskim nakazie aresztowania nie są wystarczające do podjęcia decyzji o jego wykonaniu, w szczególności gdy europejski nakaz aresztowania nie zawiera wszystkich obowiązkowych elementów i danych niezbędnych do wydania decyzji lub gdy jest oczywiste, że wydał go organ, który nie był właściwy do jego wydania, lub jeżeli prawna ocena czynu jako czynu zabronionego podlegającego wydaniu albo niepodlegającego weryfikacji podwójnej karalności jest wyraźnie błędna, prokurator niezwłocznie zwróci się do organu sądowego państwa wydającego o dodatkowe informacje. Może on również określić odpowiedni termin na ich przekazanie, uwzględniając terminy wydania decyzji w sprawie wykonania europejskiego nakazu aresztowania zgodnie z § 24.

Zgodnie z § 22 ust. 4 ustawy o ENA, jeżeli w toku postępowania zostanie ustalone, że istnieje podstawa odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie § 23 ust. 1, sąd decyduje o niewykonaniu europejskiego nakazu aresztowania. Jeżeli w toku postępowania zostanie ustalone, że istnieje podstawa odmowy, o której mowa w § 23 ust. 2, sąd może podjąć decyzję o niewykonaniu europejskiego nakazu aresztowania.

Zgodnie z § 23 ust. 1 lit. e) ustawy o ENA odmawia się wykonania europejskiego nakazu aresztowania, jeżeli wykonujący nakaz organ sądowy stwierdził, że zgodnie ze słowackim porządkiem prawnym postępowanie karne lub wykonanie kary pozbawienia wolności wobec osoby, której dotyczy wniosek, uległy przedawnieniu, a ściganie przestępstwa należy do kompetencji władz słowackich według porządku prawnego Republiki Słowackiej.

Zgodnie z § 16 ust. 1 Trestný zákon (kodeksu karnego) [zákon č. 140/1961 (ustawa nr 140/1961), w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 sierpnia 2001 r., (zwanego dalej „kodeksem karnym”)] karalność czynu ocenia się w świetle ustawy obowiązującej w chwili popełnienia czynu; w świetle późniejszej ustawy ocenia się tylko wtedy, gdy jest to korzystniejsze dla sprawcy.

Na mocy § 18 kodeksu karnego według ustawy słowackiej ocenia się również karalność czynu popełnionego za granicą przez obywatela Republiki Słowackiej lub bezpaństwowca [Or. 5] mającego miejsce stałego pobytu na terytorium Republiki Słowackiej lub przez cudzoziemca mającego miejsce stałego pobytu na terytorium Republiki Słowackiej.

Zgodnie z § 67 ust. 1 lit. a) i b) kodeksu karnego karalność czynu ustaje po upływie okresu przedawnienia, który wynosi [a)] dwadzieścia lat w przypadku przestępstwa, w odniesieniu do którego ta ustawa zezwala w części szczególnej na orzeczenie kary nadzwyczajnej [b)], dziesięć lat, jeżeli górna granica kary pozbawienia wolności wynosi co najmniej 10 lat.

Zgodnie z § 219 ust. 1 kodeksu karnego, kto umyślnie zabija inną osobę, podlega karze pozbawienia wolności od 10 do 15 lat.

Zgodnie z § 219 ust. 2 lit. h) kodeksu karnego karze pozbawienia wolności od dwunastu do piętnastu lat lub karze szczególnej podlega sprawca, jeśli popełnia czyn, o którym mowa w ust. 1, z zamiarem uzyskania korzyści majątkowej albo ukrycia lub ułatwienia popełnienia innego przestępstwa albo z innej szczególnie nagannej pobudki.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 decyzji ramowej europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wnioski, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji ramowej wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego, właściwy dla wydania europejskiego nakazu aresztowania na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. d) i e) decyzji ramowej europejski nakaz aresztowania zawiera następujące informacje, podawane zgodnie z formularzem znajdującym się w załączniku: [d)] charakter i kwalifikacja prawna przestępstwa, szczególnie w odniesieniu do art. 2; [e)] opis okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym jego czas i miejsce oraz stopień jego popełnienia przez osobę, której dotyczy wnioski;

Zgodnie z art. 15 ust. 2 decyzji ramowej, jeśli wykonujący organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje

o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności [Or. 6] zachowania terminu określonego w art. 17. Zgodnie z art. 15 ust. 3 wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przysyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego.

Wyrokiem z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (prokuratury w Lubece i Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że pojęcie „wydającego nakaz organu sądowego” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że nie obejmuje ono prokuratury państwa członkowskiego, która w ramach podejmowania decyzji w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania jest narażona na ryzyko podlegania, bezpośrednio lub pośrednio, indywidualnym poleceniom lub instrukcjom ze strony władzy wykonawczej, jaką jest minister sprawiedliwości.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w wyroku z dnia 9 października 2019 r., NJ, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, że pojęcie „europejskiego nakazu aresztowania”, o którym mowa w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono europejskie nakazy aresztowania wydane przez prokuratury państwa członkowskiego, mimo że owe prokuratury są w kontekście wydawania tych nakazów aresztowania narażone na ryzyko bezpośredniego lub pośredniego podlegania indywidualnym poleceniom lub instrukcjom ze strony władzy wykonawczej, takiej jak minister sprawiedliwości, pod warunkiem że te nakazy aresztowania, by mogły zostać przekazane przez te prokuratury, obligatoryjnie podlegają zatwierdzeniu przez sąd, który w ramach tej procedury kontroluje – w sposób niezależny i obiektywny, posiadając dostęp całości akt sprawy karnej, do których dołączane są ewentualne indywidualne polecenia i instrukcje ze strony władzy wykonawczej – przesłanki wydania oraz proporcjonalność wspomnianych nakazów aresztowania, podejmując w ten sposób autonomiczną decyzję, nadającą im ostateczną formę.

(8) W związku z powyższym sąd najwyższy nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że europejski nakaz aresztowania wydany wobec wnoszącego zażalenie przez prokuraturę w Grazu, a następnie zatwierdzony przez okręgowy sąd karny w Grazu, stanowi europejski nakaz aresztowania w rozumieniu art. 1 ust. 1 decyzji ramowej. Jednakże, opierając się na opisie okoliczności, w których miało zostać popełnione przestępstwo, z powodu którego wobec wnoszącego zażalenie został wydany europejski nakaz aresztowania, tak jak zostały one przedstawione w europejskim nakazie aresztowania zatwierdzonym przez sąd, ściganie karne osoby, której dotyczy wniosek, jest przedawnione według porządku prawnego Republiki Słowackiej. Sąd pierwszej instancji doszedł w tym względzie do przeciwnego wniosku jedynie na podstawie dodatkowych informacji dostarczonych przez prokuraturę w Grazu, ale już bez ich zatwierdzenia przez właściwy sąd, które w istotny sposób uzupełniają opis czynu, tak że osoba, której

dotyczy wniosek, miała popełnić przestępstwo z zamiarem [Or.7] uzyskania korzyści majątkowej. Ze względu na to, że prokuratury austriackie nie spełniają wymogu obiektywności i niezależności przy wydawaniu decyzji o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 października 2019 r., NJ, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, pkt 40), jest również zdaniem sądu najwyższego zasadne pytanie, które przedłożył w tamtym postępowaniu wnoszący zażalenie, a mianowicie, czy zatwierdzeniu przez sąd austriacki nie powinny podlegać również dodatkowe informacje przekazane przez prokuraturę austriacką, jeżeli dla celów decyzji wykonującego nakaz organu sądowego w istotny sposób uzupełniają one, ewentualnie zmieniają treść europejskiego nakazu aresztowania zatwierdzonego przez sąd.

(9) W świetle powyższych rozważań sąd najwyższy doszedł do wniosku, że rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie wymaga wykładni prawa Unii Europejskiej i w związku z tym postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

Czy wymogi, które zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 musi spełniać europejski nakaz aresztowania jako decyzja sądowa, powinny mieć zastosowanie również do informacji uzupełniających dostarczonych na podstawie art. 15 ust. 2 tej decyzji ramowej, jeżeli dla celów decyzji organu sądowego wykonującego nakaz w istotny sposób uzupełniają one lub zmieniają treść pierwotnie wydanego europejskiego nakazu aresztowania?

[...] [pouczenie o środku odwoławczym]

W Bratysławie, 26 listopada 2019 r.

[...]

[podpisy]